

- וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר:
- אֲלֵה־אֲרָץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה:
- דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי תֵבֵאוּ
- תּוֹרַע שְׂדֶךְ וְעֵשׂ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמֶךְ וְאִסַּפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
- שֵׁשׁ שָׁנִים
- יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה שְׂדֶךְ לֹא תוֹלַע וְכֶרֶמְךָ לֹא תִזְמַר:
- וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שְׁבִתוֹן
- לֹא תִקְצֹר וְאֶת־עֵנְבֶיךָ לֹא תִיָּרֵךְ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שְׁבִתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ:
- אֵת סִפְיֹת קִצְיֶיךָ
- לֹא־כֹלָה לָךְ וּלְעַבְדְּךָ וּלְאִמְתְּךָ וּלְשִׁכְיֶיךָ וּלְתוֹשֶׁבְיֵי הָעָרִים עִמָּךְ:
- וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם
- וְלַחֲזִיהָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶצְךָ תִּהְיֶה כְּלִי־תְבוּאָתָהּ לֹא־כֹל:
- וּלְבִהֶמְתְּךָ
- פַּעֲמִים וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שְׁבַע שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנִים תִּשַׁע וָאַרְבָּעִים שָׁנָה:
- וְסִפְרָתָ לָךְ שְׁבַע שַׁבָּתוֹת שָׁנִים שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע
- בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּלִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכִל־אֲרָצְכֶם:
- וְהִעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
- תִּהְיֶה לָכֶם וּשְׁבֹלָתָם אִישׁ אֶל־אֶחָדָם וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תִּשְׁבוּ:
- הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל־יִשְׂרָאֵל יוֹבֵל הוּא וּקְדַשְׁתֶּם אֵת שָׁנָה
- לָכֶם לֹא תוֹלְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סִפְיֹתֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־נֹזְרֶיהָ:
- יֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה
- כִּי יוֹבֵל הוּא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׁנָה תֹּאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
- בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֶּה תִּשְׁבוּ אִישׁ אֶל־אֶחָדָם:
- spoke to Moses on Mount Sinai:
- Speak to the Israelite people and say to them:
- When you enter the land that I assign to you, the land shall observe a sabbath of יהוהי.
- Six years you may sow your field and six years you may prune your vineyard and gather in the yield.
- But in the seventh year the land shall have a sabbath of complete rest, a sabbath of יהוהי: you shall not sow your field or prune your vineyard.
- You shall not reap the aftergrowth of your harvest or gather the grapes of your untrimmed vines; it shall be a year of complete rest for the land.
- But you may eat whatever the land during its sabbath will produce—you, your male and female slaves, the hired and bound laborers who live with you,
- and your cattle and the beasts in your land may eat all its yield.
- You shall count off seven weeks of years—seven times seven years—so that the period of seven weeks of years gives you a total of forty-nine years.
- Then you shall sound the horn loud; in the seventh month, on the tenth day of the month—the Day of Atonement—you shall have the horn sounded throughout your land
- and you shall hallow the fiftieth year. You shall proclaim release*release Others “liberty.” throughout the land for all its inhabitants. It shall be a jubilee*jubilee Heb. yobel, “ram” or “ram’s horn.” for you: each of you shall return to your holding and each of you shall return to your family.
- That fiftieth year shall be a jubilee for you: you shall not sow, neither shall you reap the aftergrowth or harvest the untrimmed vines,
- for it is a jubilee. It shall be holy to you: you may only eat the growth direct from the field.
- In this year of jubilee, each of you shall return to your holding.

40	Remaining with you as a hired or bound laborer, they shall serve with you only until the jubilee year.	כשכיר כתושב יהיה עמו, ערשנות היבל יעבד עמו:
41	Then they, along with any children, shall be free of your authority; they shall go back to their family and return to the ancestral holding.—	הוא ובניו עמו ושב אלי־משפחתו ואלי־אחוזת אבותיו ישובו: ויצא מעמך
42	For they are My servants, whom I freed from the land of Egypt; they may not give themselves over into servitude.—	הם אשר־הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: כִּי־עבדי
43	You shall not rule over them ruthlessly; you shall fear your God.	לא־תהיה בו בפרך ויִרְאת מֵאֱלֹהֶיךָ:
44	Such male and female slaves as you may have—it is from the nations round about you that you may acquire male and female slaves.	יהיו־לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: ועבדך ואמתך אשר
45	You may also buy them from among the children of aliens resident among you, or from their families that are among you, whom they begot in your land. These shall become your property:	אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאֲחֻזָּה: וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם מִהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם
46	you may keep them as a possession for your children after you, for them to inherit as property for all time. Such you may treat as slaves. But as for your Israelite kin, no one shall rule ruthlessly over another.	ובאֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאֻחֲיוֹ לֹא־תַרְהֶה בו בפרך: אתם לבניכם אחריכם לְרֵשֶׁת אֲחֻזָּה לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבִדוּ וְהִתְנַחֲלֵתֶם
47	If a resident alien among you has prospered, and your kin, being in straits, comes under that one's authority and is given over to the resident alien among you, or to an offshoot of an alien's family,	ומן אחיו עמו ונמכר לגר תושב עמו, או לעקר משפחת גר: וכי תשיג יד גר ותושב עמוך
48	[your kin] shall have the right of redemption even after having been given over. [Typically,] a brother shall do the redeeming,	אחרי נמכר גֹּאֲלֵה תִהְיֶה־לוֹ אֶחָד מֵאֻחָיו יִגְאֹלֵנוּ:
49	or an uncle or an uncle's son shall do the redeeming—anyone in the family who is of the same flesh shall do the redeeming; or, having prospered, [your formerly impoverished kin] may do the redeeming.	אֲרִמְשָׂאָר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִגְאֹלֵנוּ אֲרִהְשִׁיגֵה יָדוֹ וְנִגְאֹל: אֲרִדְדּוֹ אוֹ בְּרִדְדּוֹ יִגְאֹלֵנוּ
50	The total shall be computed with the purchaser as from the year of being given over to the other until the jubilee year; the price of sale shall be applied to the number of years, as though it were for a term as a hired laborer under the other's authority.	היבל והזֶה כסף ממכרו במספר שלים כימי שקיר יהיה עמו: וחשב עסי־לָהּוּ מִשְׁנֵה הַמִּכְרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת
51	If many years remain, [your kin] shall pay back for the redemption in proportion to the purchase price;	אִם־עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים לִפְיָהּ יָשִׁיב גֹּאֲלָהּוּ מִכְסָּף מִקְנָתוֹ:
28	If that person lacks sufficient means to recover it, what was sold shall remain with the purchaser until the jubilee; in the jubilee year it shall be released, so that the person returns to that holding.	בִּידֹה הָקֵנָה אוֹלוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וְיִצָּא בִּיבֹל וְשֹׁב לִאֲחֻזָּתוֹ: וְאִם לֹא־יִמְצָאָה יָדוֹ יָדִי הַשִּׁיב לוֹ וְהָיָה מִמִּכְרֹוֹ
29	If any party sells a dwelling house in a walled city, it may be redeemed until a year has elapsed since its sale; the redemption period shall be a year.	חומה וְהִיתָה גֹּאֲלָהּ עַד־חֵם שְׁנַת מִמִּכְרֹוֹ יָמִים תִּהְיֶה גֹּאֲלָתוֹ: וְאִישׁ כִּי־יִמְכֹּר בֵּית־מוֹשֵׁב עִיר
30	If it is not redeemed before a full year has elapsed, the house in the walled city shall pass to the purchaser beyond reclaim throughout the ages; it shall not be released in the jubilee.	(לא) חמָה לְצִמִּיתִת לָקֵנָה אֹתוֹ לְדִרְתּוֹ לֹא יִצָּא בִּיבֹל: עַד־מָלֵאת לוֹ שָׁנָה תִּמְיָמָה וְלֹא־הָיִיתָ אֲשֶׁר־בְּעִיר אֲשֶׁר־[לוֹ] וְאִם לֹא־יִגְאֹל
31	But houses in villages that have no encircling walls shall be classed as open country: they may be redeemed, and they shall be released through the jubilee.	חמָה סָבִיב עַל־שָׂדֶה הָאָרֶץ יִחְשַׁב גֹּאֲלֹה תִהְיֶה־לוֹ וּבִיבֹל יִצָּא: וּבֵתִי הַחֲצִיִּים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם
32	As for the cities of Levi, the houses in the cities it holds: Levi shall forever have the right of redemption.	ועִרֵי הַלְוִיִּם בְּתֵי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גֹּאֲלֵת עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם:
33	*Meaning of first half of verse uncertain. Such property as may be redeemed from Levi—houses sold in a city it holds—shall be released through the jubilee; for the houses in the cities of Levi are its holding among the Israelites.	אֲחֻזָּתוֹ בִּיבֹל כִּי בְּתֵי עָרֵי הַלְוִיִּם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֲשֶׁר יִגְאֹל מִן־הַלְוִיִּם וְיִצָּא מִמִּכְרֹבֵית וְעִיר
34	But the unenclosed land about its cities cannot be sold, for that is its holding for all time.	וְשָׂדֶה מִגֵּרֶשׁ עֲרִיָּהּ לֹא יִמְכֹּר כִּי־אֲחֻזָּת עוֹלָם הוּא לָהֶם:
35	If your kin, being in straits, come under your authority, and are held by you as though resident aliens, let them live by your side:	אחיוֹךְ וּמִטָּה יָדוֹ עִמָּךְ וְהִתְנַקַּת בוֹ גֵּר וְתוֹשֵׁב וְתִי עִמָּךְ: וְכִי־יִמּוּךְ
36	do not exact advance or accrued interest,*advance or accrued interest I.e., interest deducted in advance, or interest added at the time of repayment. but fear your God. Let your kin live by your side as such.	אִל־תִּקַּח מֵאֻחֹ נֶשֶׁךְ, וְתִרְבִּית וְיִרְאת מֵאֱלֹהֶיךָ וְתִי אחיוֹךְ עִמָּךְ:
37	Do not lend your money at advance interest, nor give your food at accrued interest.	אִת־כֶּסֶף לֹא־תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ, וּבִמְרִבִּית לֹא־תִתֵּן אִכְלָהּ:
38	I am your God, who brought you out of the land of Egypt, to give you the land of Canaan, to be your God.	מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
39	If your kin under you continue in straits and must be given over to you, do not subject them to the treatment of a slave.	וְכִי־יִמּוּךְ אחיוֹךְ עִמָּךְ וְנִמְכַּר־לָךְ לֹא־תַעֲבֹד בו עַבְדַּת עַבְד: